

об'єднаних територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення, а також нечіткість правового забезпечення інституту старост. Отже, вважаємо за можливе перейняти позитивний досвід обов'язкового існування статутів в органах місцевого самоврядування Італії.

Таким чином, проаналізувавши основні та найбільш загальні положення місцевого самоврядування в Італійській Республіці, зазначимо, що Італія є яскравим прикладом децентралізації влади, наділення широкими повноваженнями місцевих органів щодо вирішення питань місцевого значення. На підставі поєднання накопиченого досвіду місцевого управління Україною та іншими країнами, а також враховуючи особливості української системи публічної влади, ми зможемо окреслити основні напрямки подальшого розвитку і вдосконалення системи місцевого самоврядування в Україні, а також впорядкувати відносини між місцевою та державною владою.

Література

1. Coststuzione Italiana. Introduzione di Giangiulio Ambrosini. – Torino: Piccola Biblioteca Einaudi. Scienze sociali, 2005. – 109 s.
2. Мишин А.А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран / А.А. Мишин. – М.: Белые альвы, 1996. – 520 с.

С. А. ЛУБЕНЕЦЬ

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕЛЕКТРОННОЇ ПЕТИЦІЇ ЯК ЗАСОБУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Конституція України гарантує громадянам певний обсяг політичних прав, які за змістом спрямовані на реалізацію і зводяться до забезпечення права громадян брати участь в управлінні державними справами та вирішувати питання місцевого значення як членів територіальної громади.

Актуальність дослідження інститутів, що є інструментами забезпечення політичних прав, зокрема, на місцевому рівні, обумовлюється тим, що участь громадян у вирішенні питань місцевого значення забезпечує та підвищує легітимність рішень органів місцевого самоврядування, покращує якість їх роботи, сприяє розвитку громадянського суспільства. І головне територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, який має право вирішувати питання місцевого значення не тільки через представницькі органи, а і безпосередньо. На сьогоднішній день представницька демократія на місцях має перевагу над безпосередньою, оскільки, по-

перше, з листопада 2012 року, у зв'язку з ухваленням нового Закону України «Про всеукраїнський референдум», в Україні відсутнє правове регулювання місцевих референдумів, а члени територіальних громад не можуть здійснити своє конституційне право на місцевий референдум; по-друге, інші інструменти (громадські слухання, загальні збори, місцеві ініціативи) застосовуються нечасто, а їх результати ще рідше. Інколи це приводить до виникнення конфліктів між територіальною громадою і муніципалітетом [3].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2] закріплює такі інструменти безпосередньої участі громадян як місцевий референдум (стаття 7), загальні збори громадян за місцем проживання (стаття 8), місцеві ініціативи (стаття 9), громадські слухання (стаття 13), органи самоорганізації населення (стаття 14). Однак, закон не регламентує механізм використання зазначених інструментів, і передбачає право відповідних рад самостійно визначити відповідні процедури у локальних нормативно-правових актах. Отже, в різних адміністративно-територіальних одиницях вказані механізми будуть реалізовуватись за різними процедурами.

На жаль, відповідно до висновків дослідження проведеного Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) за сприяння Національного фонду демократії (США), в тих містах, де регламентовано порядок реалізації механізмів громадської участі, вони відрегульовані на користь не громади й громадянина, а чиновників місцевих рад. У містах фактично заблоковано використання таких механізмів участі громадян, як громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори громадян за місцем проживання. Місцеві ради створили значні перешкоди, які унеможливили використання відповідних механізмів на практиці [3].

Вбачається, що одним із способів демократизації процесів участі територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування, може бути використання інструменту електронної петиції впровадженого Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» від 02.07.2015 р.

За своєю суттю електронна петиція це особлива форма колективного звернення громадян до суб'єктів влади в тому числі до органу місцевого самоврядування, підтримана необхідною кількістю підписів.

Як правило, громадським слуханням та зборам громадян передують колективне звернення ініціативної групи до відповідної ради, яке повинно бути підтримано необхідною кількістю підписів членів територіальної громади. В свою чергу, місцева ініціатива – це колективне звернення, підтримане необхідною кількістю підписів членів територіальної громади, щодо розгляду будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування.

Отже, електронна петиція, може бути використана як один із варіантів реалізації права територіальної громади на місцеву ініціативу, а також інструмент ініціювання проведення громадських слухань та загальних зборів, що полегшить суб'єктам процедуру збору підписів на підтримку відповідної ініціативи. Жодних перепон з боку законодавства України для закріплення такої можливості немає, адже, щодо змісту електронної петиції, то не існує ніяких обмежень, крім встановлених ст. 23-1 Закону України «Про звернення громадян» [1], а саме: електронна петиція не може містити заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Крім того, як вже зазначалось вище, то питання регламентації проведення громадських слухань, загальних зборів та місцевої ініціативи віднесено законом до компетенції місцевих рад. Тому єдине, що необхідно в даному випадку, це внесення відповідних змін до локальних нормативно-правових актів, з чіткою регламентацією аспектів використання електронної петиції в якості місцевої ініціативи та механізму ініціювання громадських слухань та загальних зборів. Проблема, яка в даному випадку може виникнути, пов'язана з процедурою встановлення правосуб'єктності громадян, що підтримують відповідну ініціативу, однак вона може бути вирішена, наприклад, шляхом використання електронного підпису або встановлення вимоги вказувати необхідні дані під час реєстрації для підтримки подібних ініціатив.

Отже, незважаючи на те, що територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, що має право безпосередньо вирішувати питання місцевого значення, на жаль, сучасні реалії свідчать про наявність надмірної бюрократизації процедур здійснення форм безпосередньої локальної демократії. Одним із шляхів вирішення зазначеної проблеми може бути інститут удосконаленої місцевої електронної петиції.

Література

1. Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21. 05. 1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
3. Місцева демократія в Україні: нові стандарти / Укр. незалеж. центр політ. дослідж.: М. В. Лациба, І. М. Лукеря, О. Л. Ващук-Огданська. – К.: Агентство «Україна», 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uscipr.org.ua/publicdocs/local_democracy2013.pdf